

جریدہ علیہ

مشقت جلیلہ اسلامیکہ جریده رسمیه سید

۹ جمادی الاخری ۱۳۳۸ و ۲۹ شباط ۱۳۳۶

شعبی سنہ

اون بش کونده بر نشر اولنور

عدد ۵۵

علم کلام [*]

— حواس باطنه —

سابقا بیان اولدییی وجهله حواس باطنه نك دلائلی اصول اسلامیة اوزره تمام اولدیغندن و صور کلیه و جزئیة نك جمله سی نفس ناطقه ده مرتسم بولدیغندن متکلمین حضراتی حواس باطنه یی اثباته احتیاج یوقدر دیدیلر .

قدماء فلاسفه ایسه آنی اثبات و بیانه احتیاج کوردیلر . چونکه نفس ناطقه انسانیة عندالحکماء بسیط و مجرددر . جزئیات ایله اتصافی بساطتنه منافیدر . بناءً علیه نفس ناطقه ده یالکیز کلیاتك صورتلری مرتسمدر . جزئیات مادیة نك صورتلری ایسه نفس ناطقه ده مرتسم اولیوب بلکه نفس ناطقه نك آلتنده مرتسمدر . ایشته نفس ناطقه نك جزئیاتی ادراك ایتسی ، آلتنده صور جزئیة نك ارتسامندن ناشیدر .

اوله ایسه جزئیات مادیة محسوسه نك و ماده دن متزع اولان جزئیات غیر محسوسه نك ارتسامی ایچون برطاقم تحللرك لزومنی حکماء متقدمین ضروری عد ایتدیلر . و بناءً علیه انسانك دماغده تجاویف ثلاثه ویا بطون ثلاثه تعبیریه اوچ مرتبه اعتبار ایدوب حواس باطنه نك اوتجویف لرده وجودینه قائل اولدیلر . موضع لرینی تعیین خصوصنده دخی قوای مذکورده دن برینك محله آفت هارض اولورسه او محله مخصوص اولان قوتك فعلی باطل اولسی و سائر لرینك سالم قالمسی ایله استدلال ایدرك بو وجهله حواس باطنه یی اثبات ایتدیلر . (حواس باطنه) حس مشترك ، خیال ، قوه متصرفه ، قوه واهمه ، قوه حافظه در . (حس مشترك) : دماغده اولان تجاویف ثلاثه دن تجویف اولك مقدمنده واقع

برقوتدر . حواس ظاهرده منتقش اولان صورتلرك جمله سی قبول ایدر . حواس ظاهره ، بو حس مشترك جاسوسلری منزله سنده اولوب حواس مذکورده ایله حس ایدیلان محسوسات جزئیة نك صورتلری بش موصولدن اقان صوکی حس مشترك حوضنده اجتماع ایدر . خارجدن اخذ ایتدکری صور محسوساتی حس مشتركه ایصال و تسلیم ایدر لر .

[*] ۴۴ ، ۴۵ ، ۴۷ ، ۴۸ ، ۴۹ ، ۵۰ ، ۵۱ ، ۵۲ ، ۵۴ نجی نسخه لر دن مابعد ۵۷

(خیال) : تجویف اولك مؤخرنده واقع برقوتدرکه حس مشترکده مرسوم اولان صور محسوسه نك جمله سنی حفظ ایدر . مرور زمان ایله اونوتیلان صور محسوساتی وقت حاجتده انسان ، خیال واسطه سیله تذکیر واحضار ایلر . بوخیال ، حس مشترک خزینه سی مقامنده در .

(قوة متصرفه) : دماغك تجویف اوسطنك مقدمنده واقع برقوتدرکه خیالده اولان صورتلری وحافظه ده بولنان معانی جزئییه بربریه ترکیب وبرندن تفریق ایلر . اکر عقل ، بوقوتی مدرکاتنده استعمال ایدرسه — مواد فکریه ده تصرف ایتدیکنندن ناشی — (مفکره) دینور .

اگر وهم ، محسوساتنده استعمال ایدرسه — صور خیالیه ده تصرف ایتدیکنندن ناشی — (متخیله) دینور .

(واهمه) : دماغك تجویف اوسطنك مؤخرنده برقوتدرکه محسوساتده موجود اولان معانی جزئییه ادراك ایدر . (حافظه) : دماغك تجویف اخیرنده [۱] برقوتدرکه قوه واهمه نك ادراك ایلدیکی معانی جزئییه حفظ ایدر . بو حافظه ، واهمه نك خزینه سی مقامنده در .

ایمدی حواس خمسۀ ظاهره ایله بو عالم شهودده موجود اولان امور محسوسه ادراك اولنور .

حواس باطنه دن (حس مشترك) دخی حواس ظاهره ایله خارجدن آلمان محسوساتی اخذ وادراك ایدر . (خیال) آتی حفظ ایدر . وبو محسوساتده متصور اولان امور معنویه جزئییه (واهمه) ادراك ایدر . (حافظه) دخی آتی صاقلار .

مثلا قویون ، قوردی کوردیکی وقت قوردك صورتی قویونك حس مشترکنه عکس ایدوب خیالنده آتی ضبط ایدر . برکره دها کورسه اولکی کوردیکی صورت اولدیغنی تخیل ایدر . واهمه دخی اول صورتده برعداوت مخصوصه حس ایدوب بومعنایی حافظه سنده صاقلار .

بعضاً انسان ، مقدما کورمش اولدیغی برشیئی تکرار کوردیکی وقت صور مختلفه

[۱] تجویف اخیرك مقدمنده در . مؤخرنده برشیئی یوقدر .

ایچنده آتی بولوب تطبیق ایدمهز . فقط دوشونهرک ینه تخطر ایدمهیلور . بوکا (سهو) دینور . اکر بوتون بوتون ذهندن چیقوب کیتیش ایسه آکا (نسیان) دینور . (قوة متصرفه) ایسه بین القوی برآت متوسطه در . آنکه خیالده اولان صور محسوسهده ویا حافظهده اولان معنویات جزئیدهده تصرف اولنور . مثلاً قوة واهمه آنکه برقوی کسک ویا باشی اکسک بر صورت تصور ایدر . بونلره (اوهام وخیالات) دینور . وبوجهته قوة متصرفیه (متخیله) نامی ویریلور .

ایشته (اضغات احلام) دینلان برطاقم قاریشیق رؤیالر ، قوة واهمه نك قوة متخیله واسطه سیله خیالده اولان صور محسوسه یی بربریه ترکیب ویاخود بربرندن تفریق ایدوب برطاقم معانی جزئییه یی تصور ایلندن نشأت ایدر .

شو حواس مذکوره انسانده اولدینی کی حیوانده دخی واردر . فقط انسان ، حواسدن ماعدا (عقل) سیله ده خیال وحافظه سنده مضبوط اولان معلومات جزئیدهده قوة متصرفه سیله نیجه معلومات کلیه تحصیل ایدر . کورمش اولدینی صور جزئییه نك تشخصاتی ذهنده تصور ایدوب اوصور جزئیهدن برطاقم امور کلیه تحصیل وندارک ایلر . ایشته بوتصرفات ذهنیه یه (فکر) دینور . وبوجهته قوة متصرفیه دخی (مفکره) نامی ویریلور . حیوانات سائردهده ایسه فکر اولدیغندن کلیاتی ادراک ایدمهز . مدرکات حیوانیه یالکز برطاقم جزئیات متفرقه یه منحصر قالیر .

حق انسانك واهمه سی دخی کلیاتی ادراک ایدمه دیکندن بعضاً عقله معارض اولور . مثلاً : میت ، جهاددر . جهاددن ایسه هیچ بوجهله خوف اولماز . اولیه ایسه میتدن خوف اولماز ، دیه عقل ، قطعاً حکم ایدرکن قوة واهمه بو حکم کلی یی ادراک ایدمه دیکندن بوخصوصده عقله معارضه ایدرک میتك صورت مخصوصه سندن اورکر . وقوای سائرده غلبه ایدر .

بناءً علیه قوة واهمه یه (سلطان القوی) دینور .

ایشته عندالحکماء ثابت اولان حواس باطنه ، ذکر اولنان شو بش شیدن عبارتدر .

حواس ظاهره ایه حواس باطنه نك مجموعه (مشاعر عشره) اطلاق اولنور .

ابن سینا ، تجویف نلاده بولان حواس باطنی ترتیب ایله ابیات آتیده جمع ایشدر .

سنتجویف دارد دماغ بشر	ز احساس باطن دهندت خبر
مقدم زتجویف اول بدان	بود حاسه مشترکرا مقرر
مؤخر ازوشد محل خیال	که ماند درو از تصور اثر
پس اندر نخستین اوسط بود	تخیل ز حیوان و فکر از بشر
اخیر وسط جای وهمست و حفظ	نباشد زتجویف آخر بدر

حسین عونی

حیات حضرت پیغمبر « صلی الله علیه وسلم » و نبوت

نسب عالی پیغمبری شهبسز الی مانهایه ثابت و صحیح ایهده یالکز عدنانه قدر تعداد ایدلسی حدیث سعادتپناهی ایله تجویز ایدلشدر .

رسول اکرم صلی الله علیه وسلم میلاد حضرت عیسانک بشیوز یتش برنجی سنه سنک نیشان آینک یکر مینسی عام فیلده ربیع الاولک اون ایکنجی کیجه سننده مکة مکرمهده عالم شهودی تشریف پیور مشلردر . پدرلری عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم القریشیدر . پدرلری ولادت پیغمبریدن اول وفات ایتشدی . پدرلری بش دوه ، برقچ قویون ، برجاریدن بشقه مال ترک ایتما مشدر . بعض روایتلره نظراً بو تعداد اولنان متروکادن دهآز متروکات براقدینی سوبلیور . آلتی یاشنه وارد یغنده والدہ سی آمنه دخی ارتحال دار بقا ایش بوکا بناء جدی حضرت عبدالمطلب کندیسنی حمایه سنه آمش ایدی . ایکی سنه صکره عبدالمطلب وفات ایدنجه عم محترملری ابوطالبک حمایه سنه کیردی . نه چاره که ابوطالب جو مرد ، کریم پرذات ایدیهده کندی اهل و عیالنه بقامیه حق درجه لرده فقر حالی واردی .